

25th HELSINKI INTERNATIONAL FILM FESTIVAL

Rakkautta & Anarkiaa

20.-30.9.2012 www.hiff.fi

Armastus & Anarkiaa

Põgus pilk neljapäeval, 20. septembril Helsingis 25. korda algava filmifestivali Rakkautta & Anarkiaa kavale.

Festivali avafilms on **Benh Zeitlini** fantastiline draama **"BEASTS OF THE SOUTHERN WILD"**, mis võitis tänava Sundance'i peauhinna ja Cannes'is Kuldkamera debüüdi-preemia. Maailma juhtivaid filmikriitiluid Roger Ebert peab seda üheks käesoleva aasta parimaks filmiks. Film jõuab kuuldavasti juba 21. septembril Tallinnasse Sõpruse kinno maakeelse pealkirjaga "Troopika elukad".

Soome publiku jaoks oodatumaid filme on rahvuskangelase Gustaf Mannerheimi elust rääkiv **"SOOME MARSSAL"** ("Suomen Marsalkka"). Režissöör **Gilbert K. Lukkila** valik võtta film üles Keenias ja panna peaosalist mängima mustanahaline näitleja Telle Savalas Oltieno on Soomes juba mõnda aega ägedat poleemikat põhjustanud.

Põhiprogrammis puutub silma veel prantsuse sõltumatu kino staari **Leos Carax'i** üllitis **"PÜHAD MOOTORID"** ("Holy Motors"). Sten Saluveer iseloomustas seda meie lehe tänavuses Cannes'i-ülelaates nii: "viidetest kubisev antitees kommertsinole", mida "võib vabalt liigutada nii meistriteoseks kui pretensiooniks kunsti". Filmis astuvad üles Kylie Minogue ja eesti vaatajale Veiko Õunpuu "Püha Tõnu kitsamisest" tuttav Denis Lavant.

Samuti põhiprogrammis linastub briti realismi suurkuju **Ken Loachi** viskihõnguline draamakomöödia **"INGLITE OSA"** ("Angel's Share"), mis pälvis Cannes'is nii-Oelda pronksmedali – žüri preemia.

Auhinnatud linateostest oleks patt mainimata jätta vendade **Paolo ja Vittorio Taviani** Berliinil Kuldkaru võitnud draamat **"CAESAR PEAB SUREMA"** ("Cesare deve morire"), mis kujutab Shakespeare'i "Julius Caesar" lavastamist reaalses vanglas tõeliste vangide esituses.

Indie-pärlitest tõuseb esile Kanada näitlejanna ja režissööri **Sarah Polley** ("Ternast ema") mullune draamakomöödia **"VÕTA SEE VALSS"** ("Take This Waltz"), kus peaosas Michelle Williams ("Sõit", "Häbi"). Nii Polley kui Williams on selle filmiga tublisti auhindu korjanud.

Samas programmis linastub ka **Michel Gondry** ("Karge meele igavene ära") värske Bronxi noortest rääkiv draama **"MEIE JA MINA"** ("The We and the I") ja üks möödunud aasta kiidetumaid ameerika *indie*-filme, Jeff Nicholsi **"OTSIVARJU"** ("Take Shelter").

Keskööfilme seas saab näha **Luis Prieto** kriminulli **"DILER"** ("Pusher"), mis on inglise riimeik muulu Cannes'is parimaks lavastajaks kuulutatud taanlane Nicolas Winding Refni ("Bronson", "Sõit") samanimelise debüüdi (1996).

Programmis "Tere, Eesti!" linastuvad dokkidest Jaan Tootseni "Uus Maailm" ja Kristina Normani "Et meeldiks kõigile", mängufilmidest Andres Maimiku ja Rain Tolgi "Umbkotid" ja Rainer Sarneti "Idioot".

Töseluulimide valik ulatub vanameister **Werner Herzogi** surmamõistetud-dokist **"SÜGAVIKKU"** ("Into the Abyss") dokk-pildistus-teni Roger Cormanist, Neil Youngist ja Bob Marleyst. Sinna vahele jääb näiteks **Timothy Greenfield-Sandersi** vananemist uuriv **"NÄOST: SUPERMODELLID ENNE JA NÜÜD"** ("About Face: Supermodels Then and Now").

Multifilmidest on kavas näiteks Ghibli stuudio toodetud **GORO Miyazaki** film **"MOONINÖLVAKUL"** ("Kokuriko-zaka kara") ja **Hiroyuki Okura** auhinnatud anime **"KIRI MOMOLE"** ("Momo e no tegami").

Ja see kõik on vaid murdosa üheteistpäevase festivali sadu filme sisaldavast programmist.

Visuaalne pidusöök kestab pühapäeva, 30. septembrini. Festivali lõpetab 2009 Cannes'is "Prohvettiga" Grand Prix' pälvinud **Jacques Audiard'i** uus teos **"ROOSTEST JA LUUST"** ("De rouille et d'os"), mida Greta Varts nimetas meie Cannes'i-ülelaates "tõeliseks meistriteoseks emotsionaalsete filmide austajale".

Kohtumiseni Helsingis!

Kava ja muu info: www.hiff.fi

KAOS & KIRG

DRAAMA, ARMASTUS, IGAVUS, SÕLTUVUS

"Ära kaota lootust" ("Keep the Lights On", USA 2012, 101 min). Režissöör Ira Sachs. Sisearistid Ira Sachs, Mauricio Zacharias. Operator Thimios Bakatakis. Osades Thure Lindhardt, Zachary Booth jt.

See on suhtedraama. Draama on mingis mõttes kõige igavam filmivorm. Kõneleb asjadest nagu need on. Ei trikita, räägib inimestest, tavalistest inimestest. Võib-olla ei räägigi millestki erilisest. Tammub paigal ja näitab midagi kõrvalt. Sekkumata, äraolevalt, vaid edamisi hinnanguid andes.

Ja mingis mõttes ning samadel põhjustel on draama just see kõige põnevam ja intrigeerivam kino. Sest paratamatult tuleb draamal ületada inimeste ja suhete tavalikkus, suureda meie endi mondäänsust ja ületada meie elukogemuslikku piiratud. Draama pole draama ilma tunnete, ülespühumisteta – ilma draamat, eks ole.

Ira Sachs'i uus film kõneleb ühe armastajapaari dekaadipikkusest koos- ja lahkelust New Yorgis. Kui jätta kõrvalle kräkisõltuvuse ümber punutud keskne intriigi, siis võiks seda

peaegu seisundifilmiks nimetada. Kaks inimest leitavad teineteise, armastavad üksteist, neil on sõbrad, neil on töö – üks on jurist, teine doktrežissöör – ja nad jagavad oma elu nende ühiste sõprade vahel. Kulgevad läbi aja oma rõõmude ja muredega nagu iga teine.

Draamat on ikka ka. Esmaspäevased selatmised, et kus sa oled need päevad ja hangid endale elu, mõni meist käib töö. Küllap paistab film paari eluloo suuremaks ja tähenõulikumaks kui see päriselus oli. Põhineb see ju režissööri eraelul. Ent stopp, ma ei saa kogu filmi ümber jutustada. Püüan hoopis õigustada tema igavust, puhastada tema sisukust dramaatilistest keerdkäikudest, sest draama pärast ei maksa seda filmi vaatama minna.

Tõeliselt igavad filmid ongi parimad. Neis on kõik nii tavaline, et meie endi elu muutub nende kõrval lausa olematuks. Tõeliselt igav film kõneleb mitte läbi loo, vaid pigem läbi maailmise kaameratöö ja kuskil taamal loatava sündmustiku, reljeefselt esile-tungivate näitlejate ja täpselt doseeritud filmimuusika. Selline igavus on kütkestav. See on Jim Jarmusch'i, Michelangelo Antonioni, Robert Bressoni ja Aki Kaurismäe lihtsus.

Tõeliselt igavas filmis näitlejad ei näitle, muusika ei osata, kaamera ei tõmble ja pointi ei ole. Sellises filmis elavad pärisinimesed elu, millel mängib sünnist saati taustaks oma helli-riba. Antud juhul **Arthur Russell**. Selliste filmide karaktereid ei näidata ega manata, vaid nad ilmuvad. Nad on. Nad ei püüa midagi tõestada, sest asjad "on nagu on", nagu ütles Vladislav Koržets.

See on ka armastuslugu, mida võiks võrrelda Nick Cassavetese filmiga "Ta on nii armas"

("She's So Lovely" 1997) või Steve McQueeni "Häbiga" ("Shame", 2011).

Armastusega on nii, et sellega peab kogu aeg tegelema. Kasvatama, kastma, kuivatama, poputama, uala peale laskma ja sealt tagasi tooma. Teinekord ka millegi kahtlasega tempima. Nagu näiteks krakk.

Seda peetakse ka sõltuvusfilmiks. See kirjeldab narkomaania vääritut palet ja seda, mil viisil see mõjub lisaks sõltlasele ka tema lähikonnale. Liialt moraliseeriva ala-tonita, küllap isearnis kõnekana just nende kinosõprade silmadele, kel sõltuvuselohega isiklik kogemus.

Aga eelkõige on "Ära kaota lootust" gei-film. Väga hea gei-film seejuures, mille avameel- sed intimestseenid ilmselt päris kõiki kinolisi ei rõõmusta, aga samas aususe ja siiruse osas paljudel "sirgetele" filmidele silmad ette teevad. Kaugelt liiga hea film selleks, et lasta end pengalt läbi seksuaalse orientatsiooni

defineerida. Palju intimsem, otsekohesem ja lihhalikum kui näiteks ülituntud "Brokebacki mägi".

Gei-teema filmides ei piirdu niiskingoga. Liliana Cavani "The Night Porter" natsi-gei, "Mad Max'i" ülestiisunud gei-maniakid kõr- bes, Chris Tucker suurepärase Prince'i cameo "Viendase elemendis"...

Sellest kõigest olen jõudmas gei-normaal- susse. Normaalssusse, kus gei-teema pole midagi, mida kaugelt ja imestades, naljaga pooleks või kuidagi halvustades, alibit otsi- des käsitleda. See teema kehtestab omaenda normaalssuse, millest on võimalik aru saada. "Ära kaota lootust" annab selleks lootust ja peaks seega sobima kõigile draamakunin- gannadele ja -kuningatele.

ANDRES LÕO

"Ära kaota lootust" linastub Sõpruses neljapäeval, 30. augustist.

Zachary Booth ja Thure Lindhardt.